

**VARHAISKASVATUKSEN PALVELUSETELIN SÄÄNTÖKIRJA
1.8.2023 ALKAEN**

Kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimiala

Sivistyslautakunta

13.6.2023

Sisällys

- 1 Johdanto
- 2 Sääntökirjassa käytettävät käsitteet
- 3 Palveluntuottajan hyväksymisen edellytykset
 - 3.1 Palvelusetelilain ja varhaiskasvatuslain mukaiset hyväksymisen edellytykset
 - 3.2 Kunnan asettamat hyväksymisen edellytykset
- 4 Palveluntuottamisen edellytykset
 - 4.1 tilaajavastuulain toteutuminen
 - 4.2 Palveluntuottajan omavalvonta
 - 4.3 Alihankinta
 - 4.4 Asiakasasiakirjat ja asiakasrekisterin ylläpidolle asetettavat edellytykset
 - 4.5 Asiakaspalautteen kerääminen
 - 4.6 Tulkkipalveluiden kerääminen
 - 4.7 Osallistuminen valmiussuunnitelman mukaiseen toimintaan
- 5 Palvelulle asetettavat edellytykset
 - 5.1 Yksikön varhaiskasvatussuunnitelma
 - 5.2 Yksikön aukiolo
 - 5.3 Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma
 - 5.4 Lapsen tarvitsemat tukipalvelut
 - 5.5 Toimitilat ja varhaiskasvatusympäristö
 - 5.6 Ateriat
 - 5.7 Muut tukipalvelut
 - 5.8 Turvallisuus
- 6 Henkilöstölle asetettavat vaatimukset
 - 6.1 Henkilöstön mitoitus, rakenne ja kelpoisuus
 - 6.2 Henkilöstön ammatillinen täydennyskoulutus
- 7 Palveluntuottajaksi hakeutuminen ja palveluntuottajan hyväksyminen
- 8 Asiakkaan asema
 - 8.1 Palvelusetelijärjestelmän piiriin kuuluvat asiakkaat
 - 8.2 Asiakkaan ja palveluntuottajan välinen sopimus
 - 8.3 Asiakaspalautteen käsittely
 - 8.4 Markkinointi
- 9 Palvelusetelin arvo
 - 9.1 Palvelusetelin enimmäisarvon määrittäminen
 - 9.2 Esiopetukseen liittyvän varhaiskasvatuksen palveluseteli
 - 9.3 Korotettu palveluseteli
 - 9.4 Lapsikohtaisen palvelusetelin arvon määrittäminen
- 10 Palveluntuottajalle maksettavan korvauksen maksatus
- 11 Palvelun hinnan muuttaminen

12 Valvonta

13 Palveluntuottajan hyväksymisen peruuttaminen ja poistaminen palvelusetelituottajien luettelosta

14 Erityisehdot

14.1 Palveluntuottajan taloudellinen tilanne

14.2 Sanktiot

14.3 Poikkeustilanteet

15 Lisätiedot ja -ehdot

15.1 Ilmoitusvelvollisuus

15.2 Varhaiskasvatuksen tietovaranto (Varda)

16 Esiopetuksen tuottaminen palvelusetelin yhteydessä

17 Sääntökirjan muuttaminen ja julkisuus

18 Tämän sääntökirjan tekstit

Liitteet

Lainsäädäntö ja ohjaavat asiakirjat

Kunnan omat ohjeet

1 JOHDANTO

Palveluseteli otettiin käyttöön varhaiskasvatuksessa vuonna 2009, jonka jälkeen sen käyttö on laajentunut tasaisesti ja voimakkaasti. Sitra julkaisi sääntökirjamallin vuonna 2011. Kyseinen asiakirja on toiminut kuntien sääntökirjojen pohjana noin 10 vuoden ajan. Kevään 2020 poikkeustilanteessa sääntökirjoja oli tarpeen arvioida ja päivittää muun muassa juuri poikkeustilanteiden osalta.

Kuntien sääntökirjat ovat syntyneet edellä mainitun Sitran mallin pohjalta siten, että mallia on täydennetty omien kuntakohtaisten edellytysten mukaisesti. Prosessi on ollut hajanainen, mikä on johtanut siihen, että sääntökirjat ovat melko laajoja kokonaisuuksia. Sääntökirja on tarkoitettu oppaaksi palveluntuottajalle, mutta nykyiset sääntökirjat sisältävät myös asiakkaan ohjausta sekä valvonta-aineistoa. Lisäksi palveluntuottajalle suunnattu aineisto on suurelta osin lainsäädännön siteerausta.

Tämän sääntökirjan pohjana on käytetty Vertikal Oy:n rakentamaa mallia yhteistyössä käyttäjäkuntien kanssa. Malli on dynaaminen eli sitä päivitetään jatkuvasti käyttäjäkuntien palautteiden ja ideoiden pohjalta.

2 SÄÄNTÖKIRJASSA KÄYTETTÄVÄT KÄSITTEET

Asiakkaalla tarkoitetaan varhaiskasvatuslaissa tarkoitettua varhaiskasvatukseen oikeutettua lasta tai hänen huoltajaansa.

Huoltaja on henkilö tai henkilöt, joilla on oikeus tehdä lasta koskevia päätöksiä.

Laskennallinen asiakasmaksu on varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain (1503/2016) suuruinen asiakasmaksu, jonka perhe maksaisi lapsen kunnallisesta varhaiskasvatuksesta.

Lisäpalveluilla tarkoitetaan asiakkaan palvelusopimukseen ja varhaiskasvatussuunnitelmaan kuulumattomia palveluita, jotka asiakas hankkii palveluntuottajalta omaehtoisesti ja myös maksaa itse.

Ostavastuuosuus on yksityisen palveluntuottajan tuottaman palvelun hinnasta se osuus, jota kunnan myöntämän palvelusetelin arvo ei kata ja joka jää asiakkaan maksettavaksi. Omavastuuosuus määräytyy yleensä asiakasmaksulain perusteella.

Palveluiden järjestäjänä kunta on vastuussa varhaiskasvatuspalveluiden järjestämisestä. Palveluiden järjestäjä vastaa siitä, että kuntalainen saa tarvitsemansa palvelut. Järjestämisvastuuseen kuuluu mm. asiakasohjaus ja tuotannon valvonta.

Palvelun tuottajahinta on tuottajan määrittämä hinta, joka korvataan asiakkaan omavastuuosuudella ja palvelusetelin arvolla.

Palvelusetelillä tarkoitetaan kunnan asiakkaalle myöntämää sitoumusta korvata yksityisen palveluntuottajan antaman palvelun kustannukset kunnan ennalta määräämään arvoon asti.

Palvelusetelin enimmäisarvo on kussakin palvelutuotteessa palvelusetelin korkein hinta, jota enempää ei makseta.

Palveluntuottaja on palvelusetelijärjestelmän puitteissa palvelua tuottava, varhaiskasvatuslain 43 §:ssä tarkoitettu palveluntuottaja. Palveluntuottaja voi olla itsenäinen ammatinharjoittaja tai yksityinen varhaiskasvatuspalveluja tuottava yritys, järjestö tai yhteisö, jonka kunta on hyväksynyt palvelusetelituottajaksi.

Sopimuksella tarkoitetaan palvelusetelituottajan ja asiakkaan välistä sopimusta.

Tulosidonnaisella palvelusetelillä tarkoitetaan sitä, että asiakkaan tulot vaikuttavat palvelusetelin suuruuteen. Varhaiskasvatuksen palvelusetelit ovat yleensä tulosidonnaisia.

Tasasuuruisen palvelusetelin rahallinen arvo on kaikille asiakkaille yhtä suuri riippumatta asiakkaan tuloista.

Valvontaviranomaisella tarkoitetaan kunnan, aluehallintoviraston tai Valviran valvontaviranomaista.

3 PALVELUNTUOTTAJAN HYVÄKSYMISEN EDELLYTYKSET

3.1 Palvelusetelilain ja varhaiskasvatuslain mukaiset hyväksymisen edellytykset

Palveluntuottaja sitoutuu täyttämään varhaiskasvatuslain luvun 9 mukaiset ehdot ja soveltuvin osin palvelusetelilain 5 §:n mukaiset määräykset.

3.2 Kunnan asettamat hyväksymisen edellytykset

Palvelusetelilain ja varhaiskasvatuslain edellytysten lisäksi palveluntuottajan on täytettävä hakeutuessaan tuottajaksi myös kunnan erikseen asettamat edellytykset, joita ei varsinaisesti säädellä esimerkiksi lainsäädännöllä. Kunnan asettamien edellytysten tulee olla näkyvissä sääntökirjassa selkeästi ja yksiselitteisesti (LIITE I). Nämä hyväksymiskriteerit ovat myös palveluntuottamisen ehtoja, ja niitä on kuvattu tarkemmin luvussa 4.

4 PALVELUNTUOTTAMISEN EDELLYTYKSET

Nämä palveluntuottamisen edellytykset ovat voimassa koko palveluntuottamisen ajan. Palveluntuottajan on noudatettava palveluntuottajaa ja sen toimintaa koskevaa kulloinkin voimassa olevaa lainsäädäntöä ja viranomaismääräyksiä sekä -ohjeita. Palveluntuottaja on velvollinen toimittamaan kunnan edellyttämät kirjalliset todistukset tai muun riittävän näytön siitä, että tässä kohdassa mainitut ehdot täyttyvät.

4.1 Tilaajavastuulain toteutuminen

Mikäli kunta on asettanut palveluntuottajan hyväksymisen edellytykseksi tilaajavastuulain vaatimukset, palveluntuottajan tulee toimittaa kunnalle vuosittain seuraavat asiakirjat:

- * Todistus rekisteröitymisestä ennakkoperintälaissa (1118/1996) tarkoitettuun ennakkoperintärekisteriin ja työnantajarekisteriin
- * Todistus verojen maksamisesta/verovelkatodistus
- * Kaupparekisteriote tai jäljennös elinkeinoilmoituksesta tai perustamisilmoitus kaupparekisteriin (päiväkodit ja ryhmäperhepäiväkodit)
- * Palveluntuottajan oma YEL-eläkevakuutustodistus ja todistus työntekijöille otetusta eläkevakuutuksesta
- * Selvitys työterveyshuollon järjestämisestä työntekijöille (päiväkodit ja ryhmäperhepäiväkodit)
- * Selvitys työhön sovellettavista työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista

Lisäksi palveluntuottajan tulee toimittaa:

* Todistus vastuuvakuutuksesta

* Todistus yksityisellä perhepäivähoitajalla voimassa olevasta ensiapukoulutuksesta.

4.2 Palveluntuottajan omavalvonta

Varhaiskasvatuslain mukaan tuottajalla on oltava omavalvontasuunnitelma (48 §). Tähän käytetään järjestäjän tai esimerkiksi Valviran pohjaa. Vastaava suunnitelma tulee olla sekä päiväkodissa että perhepäivähoidossa myös asiakkaiden nähtävillä joko tulosteena tai yrityksen www- sivuilla.

4.3 Alihankinta

Mahdollisille alihankkijoille on tuottajan asetettava samat toiminnalliset vaatimukset kuin järjestäjä on asettanut varsinaiselle palveluntuottajalle. Palveluntuottaja vastaa alihankkijan työstä kuin omastaan. Palvelusetelituottaja vastaa alihankkijan aiheuttamista vahingoista asiakkaalle sekä kunnalle.

4.4 Asiakasasiakirjat ja asiakasrekisterin pidolle asetettavat edellytykset

Kunta on palvelusetelillä järjestettävässä palvelussa syntyvien manuaalisten ja sähköisten asiakasasiakirjojen tietosuojalaissa (1050/2018) tarkoitettu rekisterinpitäjä. Palveluntuottajan tulee käsitellä asiakirjoja siten kuin varhaiskasvatuslaissa, tietosuojalaissa (1050/2018), muussa lainsäädännössä sekä kunnan henkilötietojen käsittelyohjeissa määrätään. Palveluntuottajalla tulee olla tietosuoja-asetuksen (GDPR) mukainen asiakasrekisteri. Palvelun tuottajalla tulee olla nimetty tietosuojavastaava sekä rekisterinpidosta vastaava henkilö.

Tietojen tallentamisesta ja tietojen sisällöstä Vardaan määrätään varhaiskasvatuslaissa.

Palveluntuottaja ei saa luovuttaa asiakastietoja muille ulkopuolisille tahoille eikä käyttää saamiaan asiakastietoja muuhun tarkoitukseen kuin palvelusetelillä annettun palvelun tuottamiseen.

Palveluntuottaja säilyttää asiakastietoihin liittyvät asiakirjat huolellisesti kunnan henkilötiedon käsittelyohjetta noudattaen ja pyydettyä antaa tietoja kunnan viranomaisille. Palveluntuottajan on pidettävä palvelusetelillä annettujen palvelujen asiakirjat erillään muista asiakastiedoista sekä erotettava myös saman asiakkaan palvelusetelin käytön yhteydessä syntyneet asiakastiedot ja ne asiakastiedot, jotka ovat syntyneet asiakkaan itse maksamien palveluiden yhteydessä.

Palveluntuottaja luo ja säilyttää asiakasasiakirjat omassa yksikössään ja luovuttaa arkistoitavat asiakirjat asiakassuhteen päätyttyä kunnalle ohjeiden mukaisesti. Järjestäjä ohjeistaa asiasta tarkemmin paikallisen menettelytavan mukaan.

4.5 Asiakaspalautteen kerääminen

Kunnalla on oikeus toteuttaa asiakaspalautekyselyitä palveluseteliasiakkaille. Kunta voi velvoittaa palveluntuottajaa keräämään asiakaspalautetta ja toimittamaan asiakaspalautteet kunnalle.

4.6 Tulkkipalveluiden käyttäminen

Mikäli asiakas tarvitsee tulkkipalveluita, tällöin noudatetaan varhaiskasvatustalakeia.

4.7 Osallistuminen valmiussuunnitelman mukaiseen toimintaan

Palvelusetelituottajalle voidaan asettaa myötävaikutusvelvollisuus osallistua kriisitilanteissa voimavarojensa mukaan kunnan valmiussuunnitelman mukaiseen kriisinaikaiseen toimintaan.

5 PALVELULLE ASETETTAVAT EDELLYTYKSET

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia. Palveluntuottaja sitoutuu noudattamaan varhaiskasvatustalakeia ja muita varhaiskasvatusta ohjaavia asiakirjoja.

5.1 Yksikön varhaiskasvatussuunnitelma

Palveluntuottaja voi laatia oman varhaiskasvatussuunnitelman. Mikäli tuottaja ei laadi omaa asiakirjaa, se noudattaa automaattisesti kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaa (LIITE II).

5.2 Yksikön aukiolo

Palveluntuottajan tulee huolehtia siitä, että varhaiskasvatusta on saatavana tarvetta vastaavasti ympärivuotisesti, myös esimerkiksi loma-aikoina. Palvelua voidaan järjestää yhteistyössä muiden yksityisten tuottajien kanssa. Palveluseteliasiakkaalla ei ole oikeutta kunnan itse tuottamaan varhaiskasvatukseen.

5.3 Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma

Jokaiselle lapselle tulee tehdä henkilökohtainen varhaiskasvatustalakein 23 §:n mukainen varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä huoltajien kanssa. Suunnitelma on tarkistettava vähintään kerran vuodessa tai tarvittaessa useammin.

5.4 Lapsen tarvitsemat tukitoimet

Kun lapsen tuen tarve todetaan, aloitetaan tuen suunnittelu ja toteuttaminen. Sovitut pedagogiset toimintatavat kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan tai esiopetuksen oppimissuunnitelmaan. Varhaiskasvatuslain mukaan kunnan tulee tehdä hallintopäätös lapselle annettavasta tuesta viipymättä, mikäli kyseessä on tehostettu tai erityinen tuki. Tuki voidaan kohdentaa esimerkiksi korotuksella palveluseteliin tai kunnallisen varhaiserityiskasvatuksen resurssin kohdentamisella palveluntuottajan tueksi (LIITE III). Tuen tarpeen arvioinnin suorittaa varhaiskasvatuksen erityisopettaja.

Palveluntuottaja on pyydettyessä velvollinen raportoimaan kunnalle ja huoltajille, miten palvelusetelin korotus on kohdennettu.

5.4 Toimitilat ja varhaiskasvatusympäristö

Varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä, kehitys ja muut edellytykset huomioon ottaen. Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava asianmukaisia ja niissä on huomioitava esteettömyys. Varhaiskasvatuksen ryhmien muodostaminen sekä tilojen suunnittelu ja käyttö tulee järjestää siten, että varhaiskasvatukselle säädetyt tavoitteet voidaan saavuttaa.

5.5 Ateriat

Tarjottavan ruoan tulee olla terveellistä, hyvää ja sitä tulee olla riittävästi. Ruoan laadussa tulee ottaa huomioon eri-ikäisten lasten tarpeet. Toiminnassa tulee noudattaa elintarvikelain (23/2006) määräyksiä omavalvonnasta ja elintarvikehygieenisestä osaamisesta.

5.6 Muut tukipalvelut

Palveluntuottaja vastaa toimintayksikkönsä tukipalveluiden laadusta (siivous, ruokapalvelu, turvallisuus ja kiinteistöhuolto) ja toimintavälineiden asianmukaisesta kunnosta. Pyydettyessä palveluntuottajan on toimitettava asiakirjat edellä mainituista palvelun laatuun vaikuttavista seikoista.

5.7 Turvallisuus

Turvallisuudesta tulee huolehtia lakien, säädösten ja suositusten tarkoittamalla tavalla. Kunnan varhaiskasvatuspalvelulle erikseen määrittelemät vaatimukset tulee ottaa huomioon.

6 HENKILÖSTÖLLE ASETETTAVAT VAATIMUKSET

6.1 Henkilöstön mitoitus, rakenne ja kelpoisuus

Palveluntuottajan on huolehdittava, että varhaiskasvatuksessa on riittävä määrä varhaiskasvatuslaissa säädettyä, eri kelpoisuusvaatimukset täyttävää henkilöstöä. Lisäksi varhaiskasvatuksessa voi olla lasten tarpeet ja varhaiskasvatuksen tavoitteet huomioiden myös muuta henkilöstöä. Henkilöstön mitoituksessa, rakenteessa ja kelpoisuudessa noudatetaan varhaiskasvatuslain (L540/2018) ja asetuksen (A 753/2018) määräyksiä. Palveluntuottajan käytössä tulee olla tarvittaessa erityisopettajan palveluita joko ostopalveluna tai muulla tavalla järjestettynä.

Päiväkodissa tulee olla toiminnasta vastaava päiväkodin johtaja. Ryhmäperhepäiväkodilla tulee olla vastuhenkilö. Vuokratyövoimaa käytettäessä tulee ottaa huomioon henkilöstön pysyvyys ja kelpoisuus. Palveluntuottaja vastaa henkilöstönsä rikostaustan selvittämisestä ja pitää luetteloa tekemistään selvityksistä. Palveluntuottaja vastaa toimintayksikössään siitä, että lapsiryhmien lapsimäärä on varhaiskasvatuslain ja –asetuksen mukainen.

6.2 Henkilöstön ammatillinen täydennyskoulutus

Palveluntuottajan on huolehdittava siitä, että varhaiskasvatuksen henkilöstö osallistuu riittävästi ammattitaitoa ylläpitävään ja kehittävään täydennyskoulutukseen.

7 PALVELUNTUOTTAJAKSI HAKEUTUMINEN JA PALVENTUOTTAJAN HYVÄKSYMINEN

Palvelusetelituottajaksi hyväksytään palveluntuottajat, jotka täyttävät sääntökirjassa palveluntuottajalle esitetyt edellytykset (LIITE I). Kunnan tulee ottaa palveluntuottajan valintaa koskeva asia käsittelyyn viimeistään yhden kuukauden kuluessa palveluntuottajan ilmoittautumisesta ja tehtävä päätös palveluntuottajan hyväksymisestä tai hylkäämisestä kolmen kuukauden kuluessa ilmoittautumisesta.

Hyväksytyjen palveluntuottajien tiedot (yrityksen yhteystiedot ja hintatiedot) julkaistaan kunnan internet-sivuilla

Ennen palveluntuottajaksi hakeutumistaan päiväkotien tulee olla rekisteröityneenä Aluehallintoviraston palveluntuottajien rekisteriin (LIITE IV). Perhepäivähoitajien ja ryhmäperhepäiväkotien osalta kunta ylläpitää rekisteriä alueellaan toimivista palveluntuottajista.

8 ASIAKKAAN ASEMA

Palveluntuottaja huolehtii asiakkaiden itsemääräämisoikeuden toteutumisesta ja kunnioittamisesta, oikeudenmukaisuudesta ja hyvästä kohtelusta sekä yksilöllisyyden ja turvallisuuden takaamisesta.

Kunta selvittää lapsen vanhemmille tai huoltajalle palveluseteliä myönnettäessä asiakkaan aseman, palvelusetelin arvon, palveluntuottajien hinnat ja omavastuuosuuden määräytymisen perusteet sekä omavastuuosuuden arvioidun suuruuden. Asiakkaalla on oikeus kieltäytyä hänelle tarjotusta palvelusetelistä, jolloin kunta järjestää asiakkaan palvelut muulla tavoin.

Kunta ei peri palveluseteliasiakkailta asiakasmaksua. Palveluntuottaja perii asiakkaalta omavastuuosuuden. Lisäksi palveluntuottaja voi periä korvausta asiakkaalle vapaaehtoisista lisäpalveluista, jotka eivät sisälly peruspalveluun.

Kunta tekee päätöksen palvelusetelin myöntämisestä kullekin lapselle erikseen. Huoltaja valitsee lapselle varhaiskasvatuksen palveluntuottajan ja solmii tuottajan kanssa sopimuksen.

Palvelusetelipalvelu ei oikeuta kotitalousvähennykseen.

8.1 Palvelusetelijärjestelmän piiriin kuuluvat asiakkaat

Palveluseteli voidaan myöntää Lapuan kaupungin asukkaalle, joka muutoinkin olisi oikeutettu varhaiskasvatuspalveluun. Palveluseteliä hakevan tulee olla kirjoilla Lapuan kaupungissa tai lapsella on oltava vähintään tilapäinen osoitteenmuutos Lapuan kaupunkiin.

Palveluseteli voidaan myöntää varhaiskasvatuksen järjestämiseen Lapualla sijaitsevassa yksityisessä päiväkodissa, ryhmäperhepäiväkodissa tai perhepäivähoidossa, jota ylläpitävä yritys tai yhdistys on hyväksytty palvelusetelituottajaksi. Asiakkaalla on oikeus kieltäytyä hänelle tarjotusta palvelusetelistä.

Lapuan kaupungilla on mahdollisuus rajata vuosittain myönnettävien palvelusetelien määrää talousarvion puitteissa siten, että palvelusetelillä tuotetun varhaiskasvatuksen osuus on enintään 30% Lapuan varhaiskasvatuksen kokonaisuudesta.

Lapuan kaupungilla on oikeus rajata harkintansa mukaan asiakkaat, joille palveluseteliä ei myönnetä. Mikäli asiakkaan varhaiskasvatus vaatii isoja henkilöstöresursseja tai toimintaympäristöön tehtäviä laajoja muutoksia, asiakas ohjataan kunnalliseen varhaiskasvatukseen.

Oikeus palveluseteliin lakkaa kun asiakas irtisanoo palvelusetelin, lapsi siirtyy oppivelvollisena perusopetukseen tai jos lapsi on poissa hoidosta yhtäjaksoisesti yli yhden kuukauden, poikkeuksena vanhempien vuosiloma. Mikäli palveluntuottaja tai palvelun käyttäjä irtisanoo palvelusopimuksen, palveluseteli maksetaan lapsen viimeiseen hoitopäivään.

Kunnalla on oikeus keskeyttää palvelusetelin maksatus, mikäli ilmenee, ettei varhaiskasvatusyksikkö täytä lain ja asetusten edellyttämiä vaatimuksia tai ettei palveluntuottaja ole hoitanut lakisääteisiä velvoitteita. Kunta ei ole vastuussa keskeytyksestä aiheutuvista seuraamuksista.

8.2 Asiakkaan ja palveluntuottajan välinen sopimus

Palveluntuottaja tekee huoltajan kanssa palvelusetelilain 6 §:n mukaisen kirjallisen sopimuksen varhaiskasvatuspalvelusta. Sopimusehtojen tulee olla kuluttajansuojalain mukaiset. Asiakkaan ja palveluntuottajan välistä sopimusta koskeva erimielisyys on mahdollista saattaa kuluttajariitalautakunnan tai yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

8.3 Asiakaspalautteen käsittely

Mikäli asiakas on tyytymätön saamaansa palveluun, palautetta käsitellään ensisijaisesti asiakkaan ja palveluntuottajan kesken. Palveluntuottajan tulee opastaa ja neuvoa huoltajia olemaan yhteydessä palvelusetelin myöntäneeseen tahoon, mikäli huoltajat ja palveluntuottaja eivät pääse yhteisymmärrykseen tilanteen korjaamisesta.

Asiakkaan / huoltajan hallinnollisia oikeusturvakeinoja ovat:

- * Toimintayksikön vastaavalle johtajalle tai toimintayksikön vastuuhenkilölle tehtävä muistutus.
- * Kantelu sosiaali- ja terveyspalveluita valvovalle viranomaiselle, joita ovat aluehallintovirasto sekä sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira.

8.4 Markkinointi

Palveluntuottajan palvelusetelipalveluun kohdistuvan markkinoinnin on oltava asiallista, luotettavaa ja hyvän tavan mukaista. Markkinointi ei saa sisältää muihin palveluntuottajiin (julkisiin tai yksityisiin) kohdistuvia väitteitä, vertailua tai arvostelua. Palveluntuottajan velvollisuus on aina selvittää ja varmistaa, että asiakas ymmärtää, mitkä palvelut sisältyvät palveluseteliin ja mitkä ovat mahdollisia vapaaehtoisia lisäpalveluita.

9 PALVELUSETELIN ARVO

Lain mukaan kunnan tulee määrätä palvelusetelin arvo niin, että se on asiakkaan kannalta kohtuullinen. Kunta määrittää palvelusetelin enimmäisarvon. Kunta määrittää lisäksi omavastuuosuuden määräytymisen perusteet. Tuottaja määrittää palvelun hinnan. Tuottaja voi määrittää hinnan vapaasti, ellei järjestäjä ota tähän kantaa sääntökirjassa.

Jos asiakkaan ja palvelujen tuottajan sopima hinta palvelusta on pienempi kuin palvelusetelin arvo, kunta on velvollinen suorittamaan palvelujen tuottajalle enintään asiakkaan ja palvelujen tuottajan sopiman hinnan.

Päiväkoti	Alle 3-v. kokopäivä	Yli 3-v. kokopäivä
Palvelusetelin enimmäisarvo	1 256€ *	879€ *
Omavastuuosuus	Asiakasmaksulaki	Asiakasmaksulaki
Palvelusetelin arvo (lasta kohti)	Enimmäisarvosta vähennetään asiakasmaksulain mukainen osuus	Enimmäisarvosta vähennetään asiakasmaksulain mukainen osuus
Ryhmäperhepäivähoito		
Palvelusetelin enimmäisarvo	911€ *	911€ *
Omavastuuosuus	Asiakasmaksulaki	Asiakasmaksulaki
Palvelusetelin arvo (lasta kohti)	Enimmäisarvosta vähennetään asiakasmaksulain mukainen osuus	Enimmäisarvosta vähennetään asiakasmaksulain mukainen osuus

**Esimerkissä palvelusetelin arvo 1.8.2023 tilanteen mukaan*

Arvonlisäverolain (1501/1993) 37 §:n mukaan arvonlisäveroa ei suoriteta varhaiskasvatuksen palvelusetelistä. Palveluntuottajan tulee selvittää erikseen arvonlisäverotus niistä lisäpalveluista, jotka eivät kuulu varhaiskasvatuslain piiriin.

9.1 Palvelusetelin enimmäisarvon määrittäminen

Kunta hyväksyy varhaiskasvatuksen palvelusetelin enimmäisarvon. Palvelusetelin perushinta määritellään 3–5-vuotiaan lapsen kokoaikaisen palvelun osalta. Tätä perushintaa voidaan muuntaa eri palveluille lasketuilla kertoimilla. Kunta voi myös laskea erikseen hinnan jokaiselle palvelulle.

Kunta tarkistaa palvelusetelin arvon sekä eri kertoimet tarvittaessa. Yleensä ajankohta uuden arvon käyttöönotolle on toimintakauden alusta (elokuu) tai toimintavuoden alusta (tammikuu). Palvelusetelin arvon ohjeellisena tarkistusperiaatteena käytetään oman toiminnan hintaa sekä sosiaalipalveluiden ansiotasoindeksin ja elinkustannusindeksin yhdistettyä indeksiä. Indeksit muodostuu sosiaalipalveluiden ansiotasosta (vaikutus 70 %) ja elinkustannusindeksistä (vaikutus

30 %). Laskennassa käytetään viimeisimpiä käytössä olevia tilastokeskuksen indeksejä sekä kunnan viimeisintä käytössä olevaa tilinpäätöstä oman toiminnan hinnan laskemisessa. Oman toiminnan hinnan vaikutus palvelusetelin arvoon on 50%.

Mikäli varhaiskasvatuksen palvelusetelin sääntökirjaan tehdään palvelusetelin arvoon mahdollisesti vaikuttavia muutoksia, palveluntuottajia tiedotetaan ja osallistetaan asian vaatimalla tavalla. Keskustelu palvelusetelin sääntökirjan muutoksiin liittyvistä asioista voidaan käydä myös palveluntuottajien aloitteesta.

9.2 Esiopetukseen liittyvän varhaiskasvatuksen palveluseteli

Palvelusetelilainsäädäntö ei koske perusopetuslain mukaista esiopetusta, vaikka se järjestettäisiinkin päiväkodissa. Esiopetukseen liittyvästä varhaiskasvatuksesta maksetaan kulloinkin voimassa olevan päätöksen mukaista palvelusetelin arvoa. Kunta päättää esiopetuksen alkamis- ja päättymispäivämääristä vuosittain.

Jos lapsi on ollut yksityisessä päiväkodissa varhaiskasvatuksessa 31.7. saakka ja jatkaa samassa yksikössä esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa, esiopetukseen liittyvä palveluseteli maksetaan palveluntuottajalle 1.8. alkaen.

9.3 Korotettu palveluseteli

Kun lapsen tuesta tehdään lain mukainen hallintopäätös, arvioidaan samalla tuen edellyttämät resurssit. Tarvittaessa palvelusetelin arvoa korotetaan kunnan erikseen määrittelemien periaatteiden mukaisesti (LIITE III).

Pääsääntöisesti korotettu palveluseteli on voimassa sen kuukauden alusta, jolloin tuen tarve on arvioitu, todettu ja päätös tehty. Korotetun palvelusetelin voimassaoloaika päättyy tuen päättyessä. Palvelusetelin korotus voidaan keskeyttää ja tarvittaessa periä takaisin palveluntuottajalta, jos lapsen yhtäjaksoinen poissaolo on jatkunut muusta kuin huoltajan vuosilomasta johtuen yli 30 päivää.

9.4. Lapsikohtaisen palvelusetelin arvon määrittäminen

Kunta päättää erikseen kunkin lapsen palvelusetelistä sääntökirjan pohjalta. Tulosidonnaisen palvelusetelin maksettava euromäärä saadaan vähentämällä kunnan hyväksymästä palvelusetelin enimmäisarvosta varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain (1503/2016) suuruinen asiakasmaksu, jonka perhe maksaisi lapsen kunnallisesta varhaiskasvatuksesta. Palveluseteli myönnetään jokaiselle kuukaudelle, kun lapsi on asiakassuhteessa

palveluntuottajaan. Palveluseteli voi olla myös tasasuuruinen. Tällöin palvelusetelin arvosta ei tarvitse tehdä lapsikohtaista päätöstä. Lapuan kaupungin varhaiskasvatuksen palveluseteli on tulosisidonnainen.

Asiakassuhde ja oikeus palveluseteliin säilyvät vanhempainvapaan aikana edellyttäen, että asiakassuhde jatkuu välittömästi vanhempainvapaan jälkeen samassa varhaiskasvatuspaikassa. Palveluntuottaja ei voi periä perheen omavastuusuutta vanhempainvapaan ajalta.

Lapsen yhtäjaksoisen poissaolon aikana palvelusetelin voimassaolo jatkuu normaalitilanteessa 60 kalenteripäivää ja oikeus palveluseteliin säilyy. Kunta maksaa palvelusetelin lapsen poissaollessa 31 kalenteripäivän ajalta, jonka jälkeen maksatus päättyy, ellei lapsi palaa hoitoon. Poikkeustilanteita koskevat voimassaolosäännökset ovat kohdassa 14.3 Poikkeustilanteet.

Jos lapsen huoltajat asuvat eri kunnissa, mutta lapselle järjestetään varhaiskasvatusta vain yhdessä kunnassa, palvelusetelin suuruus määräytyy sen vanhemman tulojen perusteella, jonka luona lapsella on väestötietojärjestelmästä ja väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) mukainen asuinpaikka. Jos lapselle järjestetään varhaiskasvatusta kahden kunnan alueella, palvelusetelin suuruus on määriteltävä erikseen molemmissa kunnissa.

Palveluseteli myönnetään vähintään kuukauden ajaksi. Palveluseteli astuu voimaan kun asiakkaan laskutusperusteinen hoitosuhde varhaiskasvatusyksikköön alkaa. Jos hoito alkaa tai loppuu kesken kalenterikuukauden lasketaan palvelusetelin arvo käytettyjen hoitopäivien mukaan.

Palvelusetelin arvo muuttuu seuraavasta kuukaudesta lähtien kun lapsi on täyttänyt kolme vuotta. Lapsen täyttäessä kolme vuotta, perheelle ja palveluntuottajalle toimitetaan uusi päätös palvelusetelin arvosta.

10 PALVELUNTUOTTAJELLE MAKSETTAVAN KORVAUKSEN MAKSATUS

Palveluseteli maksetaan palvelun tuottajalle kahdeltatoista (12) kuukaudelta vuodessa, mikäli lapsen hoitosuhde jatkuu yhtäjaksoisesti. Suositeltavaa on, että palveluntuottaja perii asiakkaan omavastuun enintään yhdeltätoista (11) kuukaudelta toimintavuoden aikana (1.8. – 31.7.). Mikäli lapsi tarvitsee varhaiskasvatusta yksityisen varhaiskasvatusyksikön ollessa suljettuna, tuottaja sitoutuu järjestämään hoidon esimerkiksi yhteistyössä muiden yksityisten varhaiskasvatusyksiköiden kanssa.

11 PALVELUN HINNAN MUUTTAMINEN

Palvelun hinnalla tarkoitetaan kuukausihintaa, jonka palveluntuottaja on ilmoittanut palvelun hinnaksi. Tuottajan ilmoittama hinta voi olla pienempi tai yhtä suuri kuin palvelusetelin arvo. Hinta voi myös olla korkeampi, mikäli sääntökirja ei tätä erikseen kiellä.

Palveluntuottaja voi muuttaa ilmoittamiaan palvelusetelipalveluiden hintoja enintään kaksi kertaa kalenterivuoden aikana siten, että muutokset astuvat voimaan esimerkiksi 1. tammikuuta ja 1. elokuuta kunakin vuonna. Palveluntuottajan velvollisuutena on tiedottaa asiakkaita muutoksista.

12 VALVONTA

Kunta on palvelusetelilain nojalla velvollinen valvomaan hyväksymiensä yksityisten palveluntuottajien tuottamien palvelujen tasoa sekä asiakkaiden kohtelua palveluissa. Hyväksymiselle asetettujen edellytysten täyttymistä ja palvelun laatua sekä asiakastytyvääisyyttä voidaan seurata asiakastytyvääisyyskyselyillä ja mahdollisilla tarkastuskäynneillä.

Valvontaviranomaisella on oikeus tarkastaa palvelusetelituottajien tietoja ja tehdä suunniteltuja sekä ennalta ilmoittamattomia valvontakäyntejä. Palveluntuottaja on velvoitettu tekemään yhteistyötä valvontaviranomaisten kanssa sekä luovuttamaan viranomaiselle valvonnan kannalta keskeiset asiakirjat. Kunta ja palveluntuottaja nimeävät vastuuhenkilöt, jotka seuraavat sääntökirjan toteuttamista ja toimivat yhteyshenkilöinä.

13 PALVELUNTUOTTAJAN HYVÄKSYMISEN PERUUTTAMINEN JA POISTAMINEN PALVELUSETELITUOTTAJIEN LUETTELOSTA

Mikäli palveluntuottaja toimii sääntökirjan vastaisesti tai palveluntuottajan toiminnassa ilmenee muita epäkohtia, kunta pyytää kirjallisesti palveluntuottajalta selvitystä asiasta. Palveluntuottajan tulee tehdä kunnan osoittamat korjaukset ilmoitetussa määräajassa ja todentaa epäkohtien korjaaminen. Kunta voi lisäksi antaa palveluntuottajalle kirjallisen huomautuksen heti vakavan epäkohdan ilmetessä.

Palveluntuottajan hyväksyminen voidaan peruuttaa välittömästi, mikäli palveluntuottaja olennaisesti rikkoo palvelusetelitoiminnan ehtoja. Kunta voi peruuttaa palveluntuottajan hyväksymisen, jos hyväksymiselle asetetut edellytykset eivät enää täyty tai palveluntuottaja itse pyytää hyväksymisen peruuttamista. Lisäksi kunta voi peruuttaa palveluntuottajan hyväksymisen, mikäli tuottajalla ei ole ollut toimintaa kunnassa viimeisten kuuden kuukauden aikana. Mikäli palveluntuottaja haluaa lopettaa palvelusetelipalvelun tuottamisen, tuottajan tulee tehdä ilmoitus palvelusetelitoiminnan päättymisestä kolme kuukautta ennen toiminnan päättymistä.

Palveluntuottajalla ei ole oikeutta siirtää asiakkaita kolmannelle osapuolelle ilman kunnan suostumusta. Kunnalla on oikeus peruuttaa palveluntuottajaksi hyväksyminen kuuden kuukauden irtisanomisajalla, jos kunta päättää luopua palvelusetelin käytöstä tai muuttaa palvelusetelin käytölle asetettuja ehtoja niin, että tuottaja enää täytä uusia ehtoja.

14 ERITYISEHDOT

14.1 Palveluntuottajan taloudellinen tilanne

Mikäli palveluntuottajan taloudellinen tilanne heikkenee siten, että se saattaa muodostaa riskin toiminnan jatkumiselle, tuottajan tulee raportoida järjestäjälle viipymättä. Tuottajan tulee lisäksi toimittaa tilikauden päätyttyä järjestäjälle tilinpäätöstiedot. Läpinäkyvyyden vuoksi on suositeltavaa, että taloutta voidaan seurata toimipiste- tai kuntatasoisesti.

14.2 Sanktiot

Mikäli palveluntuottaja ei noudata sääntökirjan määräyksiä, järjestäjällä on oikeus leikata palvelusetelien maksatusta monijäsenen toimielimen erikseen päättämällä tavalla. Tällöin palveluntuottajaa kuullaan ennen ratkaisua.

14.3 Poikkeustilanteet

Mikäli palvelutuotantoa kohtaa ennakoimaton poikkeustilanne (force majeure), järjestäjällä on oikeus muuttaa poikkeustilanteen vaatimalla tavalla sääntökirjaa välittömästi monijäsenen toimielimen erikseen päättämällä tavalla. Tällöin järjestäjä pyrkii kuulemaan palveluntuottajia ratkaisua koskien.

Poikkeustilanteessa oikeus palveluseteliin säilyy 60 kalenteripäivän ajan. Kunta maksaa palvelusetelin 31 kalenteripäivän ajalta, jonka jälkeen maksatus päättyy ellei lapsi palaa hoitoon.

15 LISÄTIEDOT JA -EHDOT

15.1 Ilmoitusvelvollisuus

Henkilöstön tulee olla tietoinen, että palveluntuottajan kaikilla työntekijöillä on lastensuojelulain (414/2007) 25 § 1 momentin mukainen ilmoitusvelvollisuus kunnan sosiaaliviranomaisille, mikäli he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttävät lastensuojelun tarpeen selvittämistä.

15.2 Varhaiskasvatuksen tietovaranto (Varda)

Varhaiskasvatuksen tietovaranto (Varda) kokoaa varhaiskasvatuksen kansallisessa suunnittelu- ja ohjaustyössä tarvittavat tiedot yhteen paikkaan. Vardaan kerätään tietoja varhaiskasvatuksen toimijoista, varhaiskasvatuksen toimipaikoista, varhaiskasvatuksessa olevista lapsista ja heidän huoltajistaan sekä varhaiskasvatuksen henkilöstöstä. Tietoja hyödynnetään mm. viranomaisten toiminnassa. Vardan ylläpidosta vastaa Opetushallitus ja ohjauksesta opetus- ja kulttuuriministeriö. Tietojen tallentamisesta Vardaan määrätään varhaiskasvatuslaissa (540/2018). Varhaiskasvatuslain mukaan yksityinen varhaiskasvatuksen palveluntuottaja (yksityiset päiväkodit, yksityiset ryhmäperhepäivähoitokodit ja yksityiset perhepäivähoitajat) tallentavat varhaiskasvatuksen tietovarantoon (Varda) vaadittavat tiedot.

16 ESIOPETUKSEN TUOTTAMINEN PALVELUSETELIN YHTEYDESSÄ

Kunta järjestää perusopetuslain mukaista esiopetusta kunnassa asuville lapsille oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna. Kunta voi ostaa esiopetuksen yksityiseltä palveluntuottajalta ostopalveluna, jonka hinnan kunta päättää. Tätä täydentävä palvelu voidaan hankkia palvelusetelillä tämän sääntökirjan mukaisesti. Esiopetusta ei voida rahoittaa palvelusetelillä. Esiopetuksen osalta palveluntuottaja sitoutuu noudattamaan perusopetuslakia, kunnan Opetushallituksen määräyksen mukaisesti laatimaan paikallista esiopetuksen opetussuunnitelmaa sekä muita esiopetusta ohjaavia asiakirjoja.

Päiväkodeissa järjestettävään esiopetukseen sovelletaan varhaiskasvatuslain säädöksiä ryhmäkoosta ja henkilöstömitoituksesta. Kelpoisuudesta säädetään asetuksella (A 986/1998).

17 SÄÄNTÖKIRJAN MUUTTAMINEN JA JULKISUUS

Kunnalla on oikeus tehdä muutoksia sääntökirjaan. Sääntökirja on julkinen asiakirja, jonka tulee olla jatkuvasti nähtävillä kunnan internet-sivuilla. Kunta ilmoittaa muutoksista palveluntuottajalle välittömästi. Palveluntuottaja sitoutuu automaattisesti noudattamaan sääntökirjaa. Sääntökirja on voimassa toistaiseksi.

18 TÄMÄN SÄÄNTÖKIRJAN TEKSTIT

Tämän sääntökirjan tekstit kuuluvat tekijänoikeuden piiriin eivätkä ole miltään osin lainattavissa tai kopioitavissa ilman tekijän lupaa.

LAIN SÄÄDÄNTÖ JA OHJAAVAT ASIAKIRJAT

[Varhaiskasvatustalaki \(540/2018\)](#)

[Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta \(753/2018\)](#)

[Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä \(569/2009\)](#)

[Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus varhaiskasvatuksen yksityisen palveluntuottajan ilmoitusmenettelystä \(772/2018\)](#)

[Laki julkisista hankinnoista \(348/2007, 53 – 54 §\)](#)

[Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta \(1128/1996\)](#)

[Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä \(504/2002\)](#)

[Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista \(1503/2016\)](#)

[Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta](#)

[Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista \(734/1992\)](#)

[Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta \(621/1999\)](#)

[Lastensuojelulaki \(417/2007\)](#)

[Sosiaalihuoltolaki \(1301/2014\)](#)

[Kuluttajansuojalaki \(38/1978\)](#)

[EU:n yleinen tietosuoja-asetus \(679/2016\)](#)

[Tietosuojalaki \(1050/2018\)](#)

[Terveydenhuoltolaki \(1326/2010\)](#)

[Hallintolaki \(434/2003\)](#)

[Arkistolaki \(831/1994\)](#)

[Laki sähköisen viestinnän palveluista \(917/2014\)](#)

[Työsopimuslaki \(55/2001\)](#)

[Laki yksityisyyden suojasta työelämässä \(759/2004\)](#)

[Varhaiskasvatuksen tietovarantoa Vardaa koskevaa tietoa](#)

LIITTEET

LIITE I: Ohjeet yksityiselle palveluntuottajalle

LIITE II: Lapuan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma

LIITE III: Erityisvarhaiskasvatuksen palvelusetelin sopimus

LIITE IV: Opas: Yksityisen palveluntuottajan ilmoitusmenettely varhaiskasvatuksessa